

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Изпълнителна агенция
„Главна инспекция по труда“

УТВЪРДИЛ:

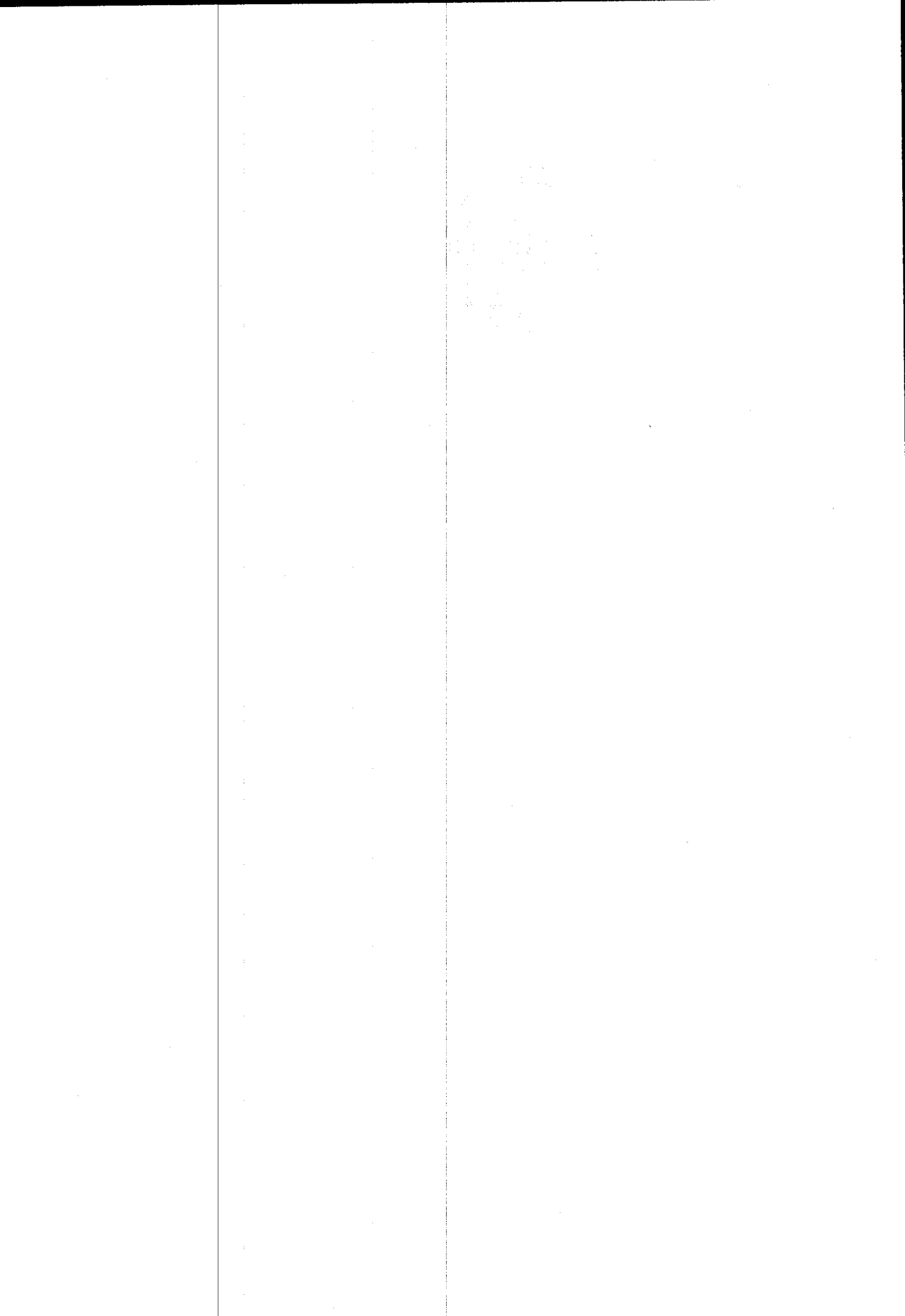
ИНЖ. РУМЯНА МИХАЙЛОВА
Изпълнителен директор

П Л А Н
ЗА ДЕЙНОСТТА НА ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ
„ГЛАВНА ИНСПЕКЦИЯ ПО ТРУДА“
ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

СОФИЯ

17 декември 2019 година

Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ (ИА ГИТ) е специализиран контролен орган, създаден и функциониращ в съответствие с Конвенция 81 на Международната организация по труда относно инспекцията по труда. Агенцията е структура към Министъра на труда и социалната политика, която осъществява цялостния контрол по спазване на трудовото законодателство във всички отрасли и дейности в Република България. Този контрол се осъществява самостоятелно или във взаимодействие с други държавни администрации и със съдействието на организациите на работниците и служителите и на работодателите.

Визията за ефективна и ефикасно функционираща Инспекция по труда, която да допринесе за осигуряване на подходящи условия на труд, е отразена в стратегическата цел на Агенцията „Подобряване качеството на дейността на ИА ГИТ“. Дейността и целите на ИА ГИТ са съобразени и доразвиват целта на социалната политика на Правителството на Република България, залегнала в разработената „Национална програма за развитие: България 2020“, и на политиката на Министерството на труда и социалната политика в областта на трудовите отношения, реализирана чрез изпълнение на стратегическите цели: „Защита на трудовите, осигурителните и социалните права на работниците и служителите“ и „Подобряване условията на труд в предприятията“ от стратегическия план на Министерството на труда и социалната политика за периода 2017 г. – 2021 г.

Дейността на ИА ГИТ традиционно се основава на превенция и публичност при инспектирането на труда, сътрудничество с институции, със социални партньори и с неправителствени организации. Агенцията подпомага дейността на тристранните съвети по условия на труд на национално, браншово и регионално ниво и дейността на комитетите/групите по условия на труд в предприятията.

Стратегическата цел „Подобряване качеството на дейността на ИА ГИТ“ през 2020 г. ще продължи да се реализира чрез изпълнение на заложените на национално ниво оперативни цели:

Оперативна цел №1: Осъществяване на ефективен контрол относно спазване на законодателството в областта на труда, държавната служба, трудовата мобилност и трудовата миграция.

Оперативна цел №2: Превенция за спазване на трудовото законодателство.

Оперативна цел №3: Повишаване на административния капацитет на Агенцията и професионалния капацитет на инспекторите по труда.

Оперативна цел №4: Повишаване и укрепване на институционалния имидж на Инспекцията по труда.

Оперативна цел №5: Осъществяване на активна международна дейност.

Оперативните цели се осъществяват чрез заложените в плана мерки и кампании.

Оперативна цел №1: Осъществяване на ефективен контрол относно спазване на законодателството в областта на труда, държавната служба, трудовата мобилност и трудовата миграция.

Оперативната цел се реализира чрез инспектиране на предприятия от всички икономически дейности за гарантиране спазване на законодателството в областта на труда, държавната служба, трудовата мобилност и трудовата миграция и насърчаването на заетостта. Мерките за изпълнение на целта определят основните насоки на контролната дейност на всички специализирани звена от системата на ИА ГИТ. Акцентът в предвидените мерки е поставен върху подобряване качествените аспекти на инспектирането на труда, системното и последователното търсене на административнонаказателна отговорност от нарушителите на трудовото законодателство и постигането на разумен баланс в контрола на предприятия с висок производствен риск, висок трудов травматизъм, осигуряването на здравословни и безопасни условия на труд, законността на трудовите правоотношения и законосъобразното полагане на труд в Р България от граждани на Европейския съюз и граждани на трети страни.

Насоките и обхватът на мерките и програмите в плана за дейността на Изпълнителна агенция "Главна инспекция по труда" през 2020 г. са определени на база анализа на контролната дейност на Агенцията през десетте месеца на 2019 г., съгласувано с национално представителните организации на работещите и работодателите.

В изпълнение на Плана за дейността на ИА ГИТ през 2019 г. през десетте месеца на годината са извършени 34 392 проверки в 27 459 предприятия от всички икономически дейности, 97% от които са малки и средни.

За отстраняване на констатираните по време на проверките общо 147 468 броя нарушения са предприети 141 063 броя принудителни административни мерки, в т.ч. 261 акта за спиране от експлоатация на машини, съоръжения и работни места, които застрашават живота и здравето на работещите, и са въведени 37 специални режима за безопасна работа. Съставени са 8332 акта за установяване на административни нарушения на работодатели, длъжностни лица и работници и служители.

През десетмесечието на 2019 г. е осъществен последващ контрол върху изпълнението на 55 % от задължителните предписания, чийто срок за изпълнение е

изтекъл през периода. Анализът на данните от последващия контрол, осъществен през десетте месеца на годината, показва, че като цяло работодателите в проверените предприятия изпълняват дадените им от инспекторите по труда предписания за отстраняване на допуснатите нарушения. Относителният дял на неизпълнените предписания е 2,3%. С оглед гарантиране по-голяма ефективност на контролните действия интензитетът на извършване на последващия контрол следва да бъде запазен и през следващата година, като целта е този контрол да обхване минимум 50% от приложените принудителни административни мерки, чийто срок изтича през 2020 г.

Осигуряването на по-голяма ефективност на инспекционните действия традиционно се постига и чрез извършването на съвместни и/или координирани проверки с други контролни органи. През десетте месеца на 2019 г. са извършени 892 броя съвместни проверки с участието на други държавни контролни органи. Извършени са 454 съвместни проверки с Националния осигурителен институт, както и 350 проверки по тяхна инициатива, 411 съвместни проверки с Националната агенция по приходите и 272 проверки по тяхно искане, 307 съвместни проверки с представители на Министерството на вътрешните работи, от които 282 проверки по тяхна инициатива, 38 съвместни проверки с Агенция по заетостта и др. Търсенето и осигуряването на съдействие от други администрации, разполагащи с информация и правомощия, релевантни към контролната дейност на ИА ГИТ, следва да продължи и през следващата година.

През последните години основен приоритет в контролната дейност на ИА ГИТ както от гледна точка на здравето и безопасността при работа, така и от гледна точка на възникване и осъществяване на трудовите правоотношения е сектор „Строителство“. През десетте месеца на 2019 г. са извършени 5013 броя проверки в 3931 броя предприятия, ангажирани с изпълнението на различни по вид и обхват строителни и монтажни работи. По време на тези проверки са констатирани 24 436 броя нарушения, като 16 496 броя от тях са в областта на здравословните и безопасни условия на труд, 7882 броя в областта на трудовите правоотношения и 56 нарушения във връзка с насърчаване на заетостта и трудовата мобилност. За отстраняване на констатираните нарушения и вредните последици от тях са приложени 22 963 принудителни административни мерки. От тях поради нарушения, създаващи висок риск за здравето и безопасността на работещите, са съставени 189 акта за спиране извършването на строително-монтажни работи на обекти или на различни участъци от тях, както и на необезопасени машини или съоръжения. Отстранени от работа са 55 работници – 46 работници поради непознаване правилата за безопасна работа и 9 работници поради липса на правоспособност. Съставени са 2088 акта за установяване на административни нарушения, в т.ч. 924 броя във връзка с осигуряването на здравословните и безопасни

условия на труд, 1111 броя за нарушения, свързани с трудовите правоотношения, 53 акта във връзка с трудовата мобилност и насърчаването на заетостта и 22 акта за създаване пречки на контролния орган. За неизпълнение в дадените срокове на приложените принудителни административни мерки инспекторите по труда са съставили 161 акта за установяване на административни нарушения на работодатели.

По отношение осигуряването на здраве и безопасност при работа в сектор „Строителство“ се запазва тенденцията от последните години работодателите да се стремят с минимални средства и по-малко ресурси да осигуряват, спазват и контролират здравословните и безопасни условия на труд в един от най-рисковите откъм трудови инциденти браншове. Основните и често повтарящи се нарушения са както по отношение оформянето и поддържането на изискваната от закона документация, така и по отношение на техническата безопасност и създадената организация за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд. Проблемите в бранша са свързани с конкуренцията и недостига на работна сила. Този ефект до голяма степен се усилва и от възлагане на различни етапи от строителния процес на верига от подизпълнители и доставчици на услуги и елементи. Изпълняването на строително-монтажни работи чрез верига от подизпълнители създава затруднения и при осъществяване на контрола по труда. Тези сложни взаимоотношения между строителите затрудняват тяхното идентифициране по време на контрола на строителните обекти, както и води до „размиване“ на задълженията на различните работодатели за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд на наетите от тях лица. Продължават да се срещат случаи, при които, извършвайки проверка, инспекторите установяват на обекта строителни работници, които се затрудняват да посочат кой всъщност се явява техен работодател. Това обстоятелство от своя страна създава значителни проблеми на контролните органи за идентифициране на работодателя, отговорен за допуснатите нарушения на трудовото законодателство и съответно предприемане на административни мерки спрямо реалния извършител на установените нарушения.

Реализирането на мащабните строителни проекти в областта на инфраструктурата на страната през последните няколко години ангажира голяма част от инспекционния ресурс за осъществяване на контрол по спазването на трудовото законодателство при тяхното изграждане. Приоритет в контролната дейност на Инспекцията по труда и през 2020 г. ще бъде извършването на проверки на строителни обекти, в т.ч. и на строящи и ремонтиращи се автомагистрала и строящото се Софийско метро, както и национални и регионални инфраструктурни обекти и големи строежи. Акцент в инспекционната дейност е осигуряването на здравословни и безопасни условия на труд при извършването изкопни /земни/ работи, дейности по разрушаване, работа на височина и др. строителни дейности, създаващи риск за живота и здравето на работещите.

Друго направление в инспекционната дейност на Агенцията е осъществяваният контрол в предприятия с рискови производства и дейности. В списъка на рисковите производства и обекти, подлежащи на периодичен контрол, са включени 35 групи производства и обекти от миннодобивната промишленост, нефто- и газодобива, химичната промишленост, металургията, силикатната промишленост и др. Значителна част от тези обекти на контрол попадат в предметния обхват на Наредбата за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и ограничаване на последствията от тях. В периода м. януари – м. октомври 2019 г. са извършени 1185 броя проверки, по време на които са констатирани 4288 броя нарушения. От тях 3236 броя са по осигуряването на здравословни и безопасни условия на труд. За шест машини и съоръжения, застрашаващи живота и здравето на работниците, инспекторите по труда са приложили мярката „спиране от експлоатация“ и в шест случая са дадени предписания за въвеждане на „специален режим за безопасна работа“. За констатираните нарушения на трудовото законодателство са съставени 88 акта на работодатели и длъжностни лица. През годината е проверено и изпълнението на приложените принудителни административни мерки, като при последващия контрол е установено неизпълнение на 144 дадени предписания. С оглед характера на рисковите производства и дейности и през 2020 г. ще продължи техният мониторинг чрез актуализиране на списъка на предприятията и извършване на 100% последващ контрол на приложените принудителни мерки със срок за изпълнение, изтичащ през годината.

Анализът на оперативните данни на НОИ за трудовия травматизъм в страната за деветмесечието на 2019 г. показва, че намалява броят на трудовите злополуки в страната спрямо същия период на 2018 г. През деветте месеца на 2019 г. са регистрирани 1698 трудови злополуки, пряко свързани с трудовата дейност (чл. 55, ал. 1 от Кодекса за социално осигуряване), а за същия период на 2018 г. те са 1810 броя. Отчита се лек ръст на трудовите злополуки, станали по време на работата, довели до смърт – 54 броя за деветмесечието на 2019 г. при 52 броя за деветмесечието на 2018 г. В разглеждания период има регистрирани пет трудови злополуки, довели до инвалидност на пострадалия работник, докато за същия период на 2018 г. е регистрирана една такава злополука.

През деветте месеца на 2019 г. най-много злополуки, пряко свързани с работата на пострадалите лица, по данни на НОИ са допуснати в следните икономически дейности: „Строителство“; „Сухопътен транспорт“; „Търговия на дребно“; „Търговия на едро“; „Добив на метални руди“; „Хуманно здравеопазване“; „Държавно управление“; „Производство на хранителни продукти“; „Производство на метални изделия, без машини и оборудване“; „Образование“; „Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива“; „Складиране на товари и спомагателни

дейности в транспорта“; „Производство на основни метали“; „Производство на машини и оборудване, с общо и специално предназначение“ и т.н.

Контролните органи на Инспекцията по труда участват задължително в разследването на трудови злополуки, довели до смърт, такива, които могат да доведат до инвалидност, и при причинени увреждания на повече от трима работещи. Резултатите от проверките по повод трудови злополуки през десетте месеца на 2019 г. показват, че преобладаващата част от причините за тях са: притискане, премазване, смачкване – 26%, падане от височина – 19%, поражение от ел. ток – 11%, удар от падащ предмет – 9% и т.н.

Опасното поведение и лошите практики от страна на работещите, изразяващи се в недооценяване на съществуващите рискове и пренебрегване на правилата за безопасна работа, са основна предпоставка за трудовия травматизъм. Този модел на поведение се дължи до голяма степен на намален вътрешнофирмен контрол, ниска култура по безопасност на работещите, проява на излишна самоувереност, водеща до пренебрегване на мерките за безопасност, в т.ч. неизползване на осигурените лични предпазни средства. Той е и в резултат на неефективното провеждане на обученията и инструктажите по безопасност и здраве при работа.

Анализът на трудовия травматизъм в страната за 2019 г. налага необходимостта през 2020 г. да се обърне особено внимание на предприятията, които през 2019 г. са допуснали трудови злополуки, с акцент извършване на проверка на организацията на работодателя за предотвратяване на трудови инциденти, тяхното разследване и предприемане на адекватни мерки след настъпването. През 2020 г. следва да се запази принципът за приоритетно извършване на проверки в предприятия, допуснали смъртни злополуки, инвалидни злополуки, злополуки с повече от трима пострадали, както и предприятия с относително висока честота на трудовия травматизъм.

Резултатите от контролната дейност на ИА ГИТ показват устойчивост на дела на констатираните нарушения по отношение обезопасеността на работното оборудване и технологичните процеси спрямо констатираните нарушения в областта на здравословните и безопасни условия на труд. Този дял за десетте месеца на 2019 г. е 26,4%, а в последните няколко години се движи в границите от 24,8% до 28,9%. Дори отнесен към общия брой констатирани нарушения, делът на този тип нарушения е в порядъка на 12,0% – 14,5%. Видно от обобщената статистическа информация в Статистическия годишник „Трудови злополуки“ на НОИ за 2017 г. (последната година, за която е изготвен такъв), по отношение разпределението според материалния фактор на злополуките по чл. 55, ал. 1 от КСО данните показват, че близо половината (49%) са при работа с машини, инструменти и оборудване и в същото време над половината от

злополуките (52%) се дължат на отклонение от нормалната работа на това оборудване, дължащо се на повреда, разрушаване, излизане от безопасен режим на работа или друго. Това налага необходимостта от приоритизиране на проверките, насочени към контрол по осигуряване на безопасност и здраве при работа, като се обърне особено внимание на спазване на законодателните изисквания за осигуряване на безопасност на работното оборудване и технологичните процеси.

Друго основно направление в дейността на ИА ГИТ през 2020 г. е свързано с контрол по възникване и осъществяване на правоотношенията по предоставяне на работна сила и противодействие на сивата икономика.

През 2019 г. Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ продължи да осъществява контрол с цел превенция на недекларирания труд във всичките му проявления – работно време, заплащане на труда и възникване на трудовото правоотношение. През десетте месеца на 2019 г. от контролните органи на Агенцията са констатирани общо 73 553 броя нарушения в областта на трудовите правоотношения.

Най-висок относителен дял имат констатираните нарушения по заплащането на труда – 18 312 броя, което е приблизително 25% от общия брой констатирани нарушения по осъществяване на трудови правоотношения. От началото на годината са установени забавени възнаграждения в размер на 14 417 019 лв. След намесата на ИА ГИТ са изплатени 7 169 454 лв., включително задължения от предишни периоди. В сравнение с 2018 г. се отчита намаляване на размера на неизплатените възнаграждения.

Принос за ефективността по отношение изплащането на дължими възнаграждения има и упражняването на новото правомощие на Инспекцията по труда да подава искове за откриване на производство по несъстоятелност срещу работодатели, забавили изплащането на възнагражденията на най-малко една трета от своите работници и служители повече от два месеца. До края на месец октомври 2019 г. ИА ГИТ е подала 21 иски молби. В резултат от действията на Агенцията за този период общо 4 дружества са обявени в несъстоятелност и 3 са с открито производство по несъстоятелност, което дава възможност на работниците и служителите им да се обърнат към Фонда за гарантирани вземания на работниците и служителите при несъстоятелност на работодателя.

Във връзка с разкриваемостта на нарушенията в борбата с т.нар. „пари в плик“ през десетте месеца на 2019 г. се наблюдава намаляване на установените случаи на получаване на възнаграждение в размер, по-голям от отразения във ведомостта за заплати, в сравнение със същия период през 2018 г. През периода контролните органи са дали 40 задължителни предписания на работодателите за отстраняване на

нарушения, свързани с начисляване във ведомостите за заплати на сума, по-малка от сумата, която е изплатена на работника или служителя за извършената от него работа.

По отношение спазване разпоредбите за разпределение и организация на работното време към 31.10.2019 г. се отчита намаляване в сравнение със същия период на миналата година на случаите на нарушения, свързани с полагане на извънреден труд – 498 броя нарушения, докато за същия период на 2018 г. са констатирани 598 броя нарушения), както и на нарушенията, касаещи осигуряването и ползването на почивки (2019 г. – 845 броя нарушения, 2018 г. – 877 броя нарушения).

Наблюдава се увеличение на случаите, в които работниците са преминали от непълно работно време към работа на пълен работен ден в резултат на намесата на ИА ГИТ. До края на октомври 2019 г. броят на работниците, които са се прехвърлили от работа на непълно работно време към работа на пълен работен ден в резултат на намесата на ИА ГИТ е 31 срещу 14 за миналата година.

През десетте месеца на 2019 г. са установени 11 468 броя нарушения по възникване на трудовите правоотношения, от които 2580 броя нарушения на разпоредбите на Кодекса на труда за задължително сключване на трудовите договори в писмена форма. През същия период на 2018 г. тези нарушения са 2150 броя.

Запазва се тенденцията, установила се през последните години, в големите предприятия от всички икономически дейности трудовите правоотношения да възникват и да се осъществяват в съответствие с разпоредбите на Кодекса на труда и нормативните актове по неговото прилагане. Нарушенията на нормите, регулиращи трудовите правоотношения, значително по-често се констатират в микро-, малки и средни предприятия, особено в тези, в които се извършва проверка за първи път. Данните от контролната дейност показват, че при извършване на проверки в предприятия, където вече е била извършена проверка, са констатирани по-малък брой нарушения.

До края на месец октомври 2019 г. Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ е дала 9016 броя разрешения за наемане на работа на непълнолетни лица, което е с 1041 броя повече в сравнение със същия период на 2018 г. През същия период са констатирани 103 нарушения, свързани с наемане на работа на непълнолетни лица без разрешение на Инспекцията по труда, за което са съставени 103 акта за установяване на административно нарушение.

В последните години като трайно рискови от гледна точка на законосъобразното полагане на труд (възникването на трудовите правоотношения, работното време и заплащането на труда) се очертават строителството, селското стопанство,

хотелиерството и ресторантьорството. Общото между тези дейности е техният временен или сезонен характер.

През 2019 г. Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ продължи да осъществява контрол по осигуряване на минималните изисквания за здравословни и безопасни условия на труд и законосъобразността при възникване на трудовите правоотношения в отрасъл „Растениевъдство“, в т.ч. и по отношение възможността, която предоставя чл. 114а от Кодекса на труда на земеделски стопани да сключват договори с продължителност от един ден за краткотрайна сезонна селскостопанска работа при обработка на насажденията и прибиране на реколтата от плодове, зеленчуци, розов цвят и лавандула. През десетте месеца на 2019 г. са извършени 4836 броя проверки на работодатели от икономическа дейност „Растениевъдство, животновъдство и лов; спомагателни дейности“, при които са констатирани 14870 броя нарушения, в т.ч. 9806 броя нарушения по осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд и 5059 броя нарушения, свързани с трудовите правоотношения. През 2019 г. усилията на ИА ГИТ извън контролната дейност бяха насочени отново към информиране на земеделските стопани и търсещите работа в сектора за възможностите за законосъобразно наемане на работна сила, включително и чрез трудов договор по чл. 114а от КТ. Преди започване на активния сезон във всяка административнотериториална област и спрямо сезона за прибиране на съответната земеделска продукция всяка ДИТ организира и осъществи разяснителна кампания.

Към 01.11.2019 г. са предоставени 228 307 бр. образци на едnodневни трудови договори по чл. 114а от Кодекса на труда, в т.ч. 48 421 образци за 4-часов работен ден. За същия период на 2018 г. предоставените образци са 218 320 броя. Данните показват, че използването на едnodневни договори за 4 часа е с умерена честота, като приоритетно продължават да се използват договори за 8 часа.

Изваждането „на светло“ на наетите в сектор „Селско стопанство“ ще продължи да бъде приоритет и през 2020 г. Действията, насочени към гарантиране законосъобразното наемане на работна сила в сектора ще бъде съчетано с контрол по осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд.

През последните години туризмът се очертава като сектор, създаващ риск от наемане на работници в неформалната икономика поради сезонния и временен характер на дейностите в него. Това е причината и през 2019 г. ИА ГИТ отново да проведе кампания в зимните и морските курорти в страната. В рамките на целевата кампания в морските курорти през активния летен сезон и по време на засиления контрол в зимните курортни комплекси през периода 01.01. – 31.10.2019 г. са извършени 2349 инспекции, като са проверени условията на труда и наемане на работа на 58 447 лица. В сравнение

с 2018 г. резултатите от проверките в курортите през 2019 г. показват ръст на нарушенията по отношение на заплащането на труда, като те се увеличават със 42%, както и на тези, свързани с разпределението на работното време, които се увеличават с около 11%. По време на кампанията през 2019 г. разкритите нарушения по отношение на разпределението на работното време са 1354 броя, а по отношение на заплащането – 1307 броя. През 2019 г. се запазва броят на случаите на лица, работещи без трудов договор, като установените случаи са 206, което е само 6% повече в сравнение с 2018 г. Големият брой нарушения по отношение на работното време се обяснява с недостига на работна сила в активния сезон за обектите в морските и зимни курорти.

Най-често срещаните нарушения са свързани с нерегламентирано възлагане на допълнителна работа, неспазване на изискванията за седмична и междудневна почивка, липса на поименни графици и документи, показващи началото и края на работното време на работещите в обекта. За установяване на нарушенията по работното време се извършват няколко посещения в заведението дори и в същия ден, което изисква по-голям инспекционен ресурс. Предвид доказаната ефективност на тези кампанийни проверки в сезонните туристически обекти, те ще продължат и през 2020 г.

Като рискови от гледна точка на законосъобразното полагане на труд - възникването на трудовите правоотношения и особено работното време и заплащане на труда се очертава секторът на услугите, особено когато не се предоставят на едно място, а на адрес на клиента. В тази категория попадат охранителната дейност и почистването на сгради. Начинът и мястото на извършване на дейността затрудняват осъществяването на контролна дейност и в същото време създават предпоставки за установяване на нерегламентирани практики. През 2020 г. ИА ГИТ планира да обърне специално внимание на този вид дейности с оглед превенция и преустановяване на тази практики.

През декември 2018 г. в „Държавен вестник“, бр. 105, беше обнародван Законът за хората с увреждания. Той влезе в сила от 01.01.2019 г., с изключение на някои разпоредби, влизащи в сила от 01.01.2021 г. Със Закона за хората с увреждания на ИА ГИТ е вменен специализиран контрол за изпълнение на квотите за наемане на хора с увреждания по Закона. През месец април 2019 г. беше приет и Правилникът за прилагане на Закона за хората с увреждания. В изпълнение на делегацията на чл. 28, ал. 1 от Правилника за прилагане на Закона за хората с увреждания изпълнителният директор на ИА „Главна инспекция по труда“ утвърди Вътрешни правила за извършване на специализирани проверки за прилагане на квотата за назначаване на хора с трайни увреждания.

От месец август ИА ГИТ стартира проверки на работодатели с 50 и над 50 работници и служители, при които се проверява дали същите са изпълнили квотите за

назначаване на хора с трайни увреждания, както и се събира информация за изпълнение на квотите, която задължени работодатели подават в Инспекцията чрез специално разработени информационни листове. До края на месец октомври 2019 г. от информационни листове и протоколи от проверки са събрани данни за 1586 предприятия (от 50 до 99 наети – 769 бр., и със 100 и над 100 наети – 817 бр.). Наетите лица с трайни увреждания в тях са 7031 от общо наети в тези предприятия 341 911 лица. До момента са установени 46 предприятия, които са освободени от изпълнение на квоти поради специфични фактори на работната среда според критериите, посочени в приложението към Вътрешните правила за извършване на специализирани проверки по ЗХУ. Компенсационни вноски за периода от юли до октомври са заплатили 171 бр. работодатели, задължени да изпълняват квоти по ЗХУ. Общата сума на заплатените вноски е 158 900 лв. за 947 бр. работни места общо за четирите месеца. Специализираният контрол по ЗХУ ще е приоритет в дейността на ИА ГИТ и през 2020 г.

През десетте месеца на 2019 г. са извършени 740 проверки относно спазване на изискванията за командироване и изпращане в рамките на предоставяне на услуги, като са проверени 611 предприятия. При проверките са установени 1008 нарушения, свързани с режима на командироване и изпращане. Най-често нарушенията при командироване и изпращане са свързани със сключването на допълнително споразумение при командироването и задължителното му клаузи (479 бр.). Сред най-често срещаните нарушения продължава да бъде неспазването на изискването за гарантиране изплащането на трудово възнаграждение съгласно минималните размери в приемащата държавата (235 бр.).

С оглед на резултатите от контролната дейност, както и на актуалността на европейско ниво, темата относно гарантиране правата на работещите, изпратени и командировани в рамките на предоставяне на услуги, произтичаща от промени в европейското законодателство и процеса по създаването и работата на Европейския орган по труда, извършването на проверки в това направление ще остане приоритет в дейността на Агенцията през 2020 г.

През 2020 г. контролът на Агенцията, свързан с командироването на лица на територията на Р България, ще бъде подпомогнат от функционирането от м. април 2019 г. на единния официален национален уебсайт (информационен портал), структуриран съгласно изискванията на чл. 5 от Директива 2014/67/ЕС, и от изготвения механизъм за оценяване на рисковия потенциал на командированите предприятия от други държави в България, разработени по Проект BG05M9OP001-3.009 „Контрол на командированите лица“, съфинансиран от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

През десетмесечието на 2019 г. са извършени 27 проверки на предприятия, осъществяващи посредническа дейност по наемане на работа. При проверките са установени 109 нарушения, като най-чести са нарушенията, свързани с предоставяне на търсещото работа лице преди заминаването му от Република България на подписан индивидуален договор за наемане на работа от работодателя и със съдържанието на посредническия договор между посредника и търсещото работа лице. Установени са 4 случая на предприятия, извършващи посредническа дейност по наемане на работа без необходимата регистрация.

През десетте месеца на годината са извършени 106 проверки, свързани с полагане на труд от чужденци в България. При проверките са установени 259 нарушения, като са констатирани 104 случая на чужденци, които предоставят работна сила или са приети като командировани или изпратени в Република България в рамките на предоставяне на услуги без съответното разрешение или регистрация в Агенцията по заетостта. Установени са и 78 случая, при които работодателят не е уведомил писмено Изпълнителна агенция "Главна инспекция по труда в 7-дневен срок от датата на действителното започване на работа на гражданина на трета държава.

През 2020 г. законосъобразното възникване на различни видове трудова заетост, предоставяна на български граждани, на граждани на държави – членки на ЕС, страни по Споразумението за ЕИП и от Конфедерация Швейцария или от трети страни, ще продължи да е основен приоритет в дейността на ИА ГИТ. Освен законосъобразността на заетостта, приоритетно ще се контролира изплащане на възнагражденията и спазване на нормативните изисквания за разпределение и продължителност на работното време, които са двата въпроса, най-тясно свързани със справянето с недеklarирания труд в страната и чужбина.

През 2020 г. ще стартира участието на ИА ГИТ в кампанията на SLIC 2020-2022, озаглавена: „По-добри изисквания за правоприлагане, целящи да предотвратят излагането на рискови фактори, причиняващи мускулно-скелетни увреждания (МСУ)“. Сред целите на кампанията е да допринесе за повишаване на осведомеността по проблема, да бъдат споделени знания и обменена информация, практики и опит с цел засилване на ефективното и целенасочено правоприлагане и по-добра хармонизация на подходите в областта на МСУ. Специален акцент в кампанията ще бъде поставен върху новите професионални рискове (напр. свързаните с дигитализацията и роботиката) и рисковете в специфични сектори (например фризьорство).

През 2020 г. ИА ГИТ ще се включи и в първата Европейска кампания, организирана от Платформата за справяне с недеklarирания труд, под надслов „Fair Work. Fair play“ (#EU4FairWork). Кампанията е насочена към повишаване на

осведомеността за ползите от декларираната работа, като целта е да бъдат осведомени предприятията относно предимствата и задълженията им за деклариране на положения труд, както и да се информират работниците за техните права и как да отчитат недеклаиран труд. Кампанията ще бъде проведена чрез социалните медии в целия ЕС в периода от м. март до м. юни 2020 г., като от 16 до 20 март 2020 г. се предвижда европейска Седмица на действията. Дейностите в рамките на тази кампания ще се провеждат под мотото: „Печелете. Декларирайте. Ползвайте предимствата.“ и „Честен труд, честна игра.“

Предвид гореизложения анализ на инспекционната дейност на Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ за периода м. януари – м. октомври 2019 г. за постигане на оперативната цел през 2020 г. ще бъдат реализирани следните мерки и кампании:

Мерки за изпълнение на Оперативна цел №1:

Мярка 1: Осъществяване на контрол по спазване на законодателните изисквания за осигуряване на здраве и безопасност при работа и за възникване и осъществяване на трудовите правоотношения при извършване на строителни и монтажни дейности.

Период на изпълнение: 01.01. – 31.12.2020 г.

*Отговорници: Главен директор ГДИТ
Директори ДИТ*

Мярка 2: Осъществяване на контрол по спазване на законодателните изисквания за осигуряване на здраве и безопасност при работа и за възникване и осъществяване на трудовите правоотношения в отрасъл „Растениевъдство и животновъдство“, в т.ч. законосъобразното наемане на работници за извършване на краткотрайна сезонна селскостопанска работа.

Период на изпълнение: 01.01. – 31.12.2020 г.

*Отговорници: Главен директор ГДИТ
Директор Д ПОИД
Директори ДИТ*

Мярка 3: Осъществяване на контрол по спазване на законодателните изисквания за възникване и осъществяване на трудовите правоотношения и за основни изисквания по осигуряване на здраве и безопасност при работа в икономическа дейност „Техническо обслужване и ремонт на автомобили“.

Период на изпълнение: 01.01. – 31.12.2020 г.

*Отговорници: Главен директор ГДИТ
Директор Д ПОИД
Директори ДИТ*

Мярка 4: Осъществяване на контрол в предприятия с рискови производства и дейности.

Период на изпълнение: 01.01. – 31.12.2020 г.

*Отговорници: Главен директор ГДИТ
Директори ДИТ*

Мярка 5: Осъществяване на контрол по спазване на изискванията на безопасност и здраве при работа в предприятия, оказали влияние върху нивата на трудовия травматизъм за 2019 г.

Период на изпълнение: 01.01. – 31.12.2020 г.

*Отговорници: Главен директор ГДИТ
Директори ДИТ*

Мярка 6: Осъществяване на контрол по спазване на законодателните изисквания за командироване и изпращане на работници в рамките на предоставяне на услуги.

Период на изпълнение: 01.01. – 31.12.2020 г.

*Отговорници: Главен директор ГДИТ
Директор ДМТМ
Директори ДИТ*

Мярка 7: Осъществяване на контрол по спазване на законодателните изисквания за осъществяване на посредническа дейност.

Период на изпълнение: 01.01. – 31.12.2020 г.

*Отговорници: Главен директор ГДИТ
Директор ДМТМ
Директори ДИТ*

Мярка 8: Осъществяване на контрол по спазване на изискванията за законосъобразно възникване на правоотношенията по предоставяне на работна сила, спазване на правилата за тяхното осъществяване с акцент върху изплащане на възнагражденията и разпределението на работното време, както и на лицензионните и разрешителните режими, свързани с наемане на работа, с особено внимание към микро-, малките и средни предприятия.

Период на изпълнение: 01.01. – 31.12.2020 г.

Отговорници: Главен директор ГДИТ

Директор Д ПОИД

Директор ДМТМ

Директори ДИТ

Мярка 9: Осъществяване на контрол по спазване на законодателните изисквания за осигуряване на безопасност на работното оборудване и технологичните процеси и хигиена на труда.

Период на изпълнение: 01.01. – 31.12.2020 г.

Отговорници: Главен директор ГДИТ

Директори ДИТ

Мярка 10: Извършване на проверки на областно ниво по спазването на трудовото законодателство в предприятия от значими и/или структуроопределящи икономически дейности за областта, в които са идентифицирани трайни и/или сериозни проблеми, свързани със спазване на трудовото законодателство.

Период на изпълнение: 01.01. – 31.12.2020 г.

Отговорници: Директори на ДИТ

Кампании за изпълнение на Оперативна цел 1:

Кампания 1: Спазване на законовите изисквания по възникване и осъществяване на трудовите правоотношения и по осигуряване на минималните изисквания за здраве и безопасност при работа в хотели и ресторанти в летните и зимните курорти в страната.

Периоди на провеждане: 01.01. – 31.03.2020 г.;

01.06. – 30.09.2020 г.

Отговорници: Главен директор ГДИТ

Директор Д ПОИД

Директор ДМТМ

Директори ДИТ

Кампания 2: Спазване на изискванията за законосъобразно възникване на правоотношенията по предоставяне на работна сила, спазване на правилата за тяхното осъществяване с акцент върху изплащане на възнагражденията и разпределението на работното време в предприятия, осъществяващи охранителна дейност.

Период на провеждане: 01.05. – 30.06.2020 г.

Отговорници: Главен директор ГДИТ

Директор Д ПОИД

Директори ДИТ

Кампания 3: Спазване на изискванията за законосъобразно възникване на правоотношенията по предоставяне на работна сила, спазване на правилата за тяхното осъществяване с акцент върху изплащане на възнагражденията и разпределението на работното време в болниците.

Период на провеждане: 01.03. – 30.04.2020 г.

Отговорници: Главен директор ГДИТ

Директор Д ПОИД

Директори ДИТ

Кампания 4: Спазване на изискванията за законосъобразно възникване на правоотношенията по предоставяне на работна сила, спазване на правилата за тяхното осъществяване с акцент върху изплащане на възнагражденията и разпределението на работното време в предприятия, предоставящи услуги в сферата на почистването на сгради.

Период на провеждане: 01.09. – 30.10.2020 г.

Отговорници: Главен директор ГДИТ

Директор Д ПОИД

Директори ДИТ

Кампания 5: Европейската кампания „Здравословни работни места: облекчетата на натоварването“ (2020 - 2022 г.)

Период на провеждане: 01.10. – 31.12.2020 г.

Отговорници: Главен директор ГДИТ
Директори ДИТ

Оперативна цел №2: Превенция за спазване на трудовото законодателство.

Чрез тази цел Агенцията извежда акцента върху превенцията по спазването на трудовото законодателство и в частност за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд по работните места в обектите за контрол чрез повишаване на информираността на работодателите, длъжностните лица и други заинтересовани страни в трудовия процес.

Мярка 1: Разработване, организиране и провеждане на информационни кампании, съпътстващи изпълнението на мерките и кампаниите от Оперативна цел №1.

Период на изпълнение: 01.01. – 31.12.2020 г.

Отговорници: Главен директор ГДИТ
Директор Д ПОИД
Директор Д МТМ
Директор Д АОИТ

Мярка 2: Участие в Европейската кампания, организирана от Платформата за справяне с недекларирания труд, под надслов „Fair Work. Fair play“ (#EU4FairWork).

Период на изпълнение: 01.03. – 30.06.2020 г.

Отговорници: Главен директор ГДИТ
Директор Д ПОИД
Директор Д МТМ
Директор Д АОИТ

Оперативна цел №3: Повишаване на административния капацитет на Агенцията и професионалния капацитет на инспекторите по труда.

Тази оперативна цел е насочена към повишаването на административния капацитет на Агенцията и е свързана с внедряването на съвременни системи за управление, изучаване опыта на сродните институции, както и утвърждаване на добрите практики в системата на Инспекцията по труда. Изпълнението на оперативната цел е насочено към достигане на ефективно и ефикасно използване на човешкия ресурс на ИА ГИТ, постигане на професионално развитие и по-високо равнище на удовлетвореност на служителите в Агенцията. ИА ГИТ работи и за подобряване нивото на обслужване на гражданите чрез подобряване на предоставените електронни и административни услуги и подобряване на комуникационната и информационна инфраструктура.

Реализирането на целта е в изпълнение на съвременната политика и стратегия по управлението на човешките ресурси в Агенцията, основаваща се на прозрачна система за наемане и подбор на нови служители, оценяване на персонала, обучение и професионална квалификация, кариерно израстване и заплащане на труда.

Осигуряването на персонал, притежаващ необходимите познания и квалификация, ще се реализира и чрез осигуряване на възможност за участие в обученията на служителите на ИА ГИТ, като и през 2019 г. акцент ще са обученията за професионално развитие.

През годината ще продължат обученията за служебно развитие, които се организират и провеждат от Института по публична администрация и осигуряват подготовка на служителите за заемане на нова експертна длъжност и/или първа ръководна длъжност.

Новоназначените служители в системата на ИА ГИТ ще преминават задължително въвеждащо обучение, което има за цел да изгради у тях необходимата минимална база от знания и практически умения за изпълняване на заеманата от тях длъжност.

Мерки за изпълнение на Оперативна цел 2:

Мярка 1: Подбор на служители, оценяване на персонала, обучение и професионално развитие, кариерно израстване и заплащане на труда, съгласно действащото законодателство.

Период на провеждане: 01.01. – 31.12.2020 г.

Отговорник: Директор ДУЧР

Мярка 2: Провеждане на обучение на новоназначени инспектори и юрисконсулти.

Период на провеждане: 01.01. – 31.12.2020 г.

Отговорник: Директор ДУЧР

Мярка 3: Методическо подпомагане работата на дирекциите в ИА ГИТ в областта на развитието на човешките ресурси.

Период на провеждане: 01.01. – 31.12.2020г.

Отговорник: Директор ДУЧР

Мярка 4: Обучение на директори, инспектори по труда и юрисконсулти във връзка с настъпили изменения на нормативни актове, регламентиращи трудовото законодателство.

Период на провеждане: 01.01. – 31.12.2020 г.

Отговорник: Директор ДУЧР

Мярка 5: Осъществяване на вътрешен контрол върху инспекционната и административнонаказателната дейност на ИА ГИТ.

Период на провеждане: 01.01. – 31.12.2020 г.

Отговорник: Директор Д ПОИД

Мярка 6: Предоставяне на електронни и административни услуги на заинтересовани лица.

Период на провеждане: 01.01. – 31.12.2020 г.

Отговорник: Директор Д АОИТ

Мярка 7: Поддръжка и актуализиране на информационната и комуникационната инфраструктура.

Период на провеждане: 01.01. – 31.12.2020 г.

Отговорник: Директор Д АОИТ

Оперативна цел №4: Повишаване и укрепване институционалния имидж на Инспекцията по труда

С тази оперативна цел ИА ГИТ осигурява прозрачност на своята дейност за гарантиране прилагането на трудовото законодателство в Република България.

Мярка 1: Медийно отразяване на дейността на ИА ГИТ; събития, представляващи обществен интерес; национални и международни инициативи в областта на инспектирането на труда.

Периода на провеждане: 01.01. – 31.12.2020 г.

Отговорник: Директор Д АОИТ

Мярка 2: Поддържане на актуална интернет страница

Периода на провеждане: 01.01. – 31.12.2020 г.

Отговорник: Директор Д АОИТ

Оперативна цел №5: Осъществяване на активна международна дейност.

В центъра на вниманието на тази цел е ефективното партньорство с инспекциите по труда с други държави, изразяващо се в обмен на информация, практики и опит. Участие в съвместни дейности със сродни организации и институции в областта на контрола по спазване на трудовото законодателство. Международното сътрудничество, обмяната на опит и информация с Инспекциите по труда от Европейския съюз и региона, както и с други организации и институции, представляват сериозен ресурс за повишаване ефективността на контрола на труда и съдействат за институционалното утвърждаване на ИА ГИТ.

В съответствие с установените международни взаимоотношения за изпълнение на поети ангажменти по подписаните по-рано двустранни и многостранни споразумения за сътрудничество със сродни институции в други страни, ИА ГИТ успешно реализира обмен на опит с националните Инспекции по труда на редица страни.

Планът за дейността през 2020 година предвижда задълбочаване и разширяване на международното сътрудничество чрез участие на представители на институцията в различни международни прояви; административно сътрудничество и обмен на информация във връзка с командироването на работници в рамките на трансграничното предоставяне на услуги, в т.ч. изпращане/получаване на искания за връчване на документи и за събиране на вземания по наложени имуществени санкции/глоби до/от други контролни органи в държави - членки на ЕС, страните по СЕИП и Конфедерация Швейцария; активно включване в дейността, осъществявана чрез Сайта за бърз обмен на знания (SLIC-KSS), както и подкрепа на останалите инициативи, организирани от Комитета на старшите инспектори по труда и работните групи, сформирани към него.

Мерки за изпълнение на Оперативна цел №5:

Мярка 1: Подготовка, сключване и изпълнение на споразумения за сътрудничество със сродни институции от други държави.

Период на изпълнение: 01.01. – 31.12.2020 г.

Отговорник: Директор Д МТМ

Мярка 2: Участие на представители на ИА ГИТ в дейността на Комитета на старшите инспектори по труда (SLIC) и работните групи, сформирани към него.

Срок: 01.01. – 31.12.2020 г.

Отговорник: Главен директор ГДИТ

Мярка 3: Участие на представители на ИА ГИТ в сътрудничеството и обмена на информация между държавите членки в рамките на дейността на Европейския орган на труда (ЕОТ).

Период на изпълнение: 01.01. – 31.12.2020 г.

Отговорници: Главен директор ГДИТ

Директор Д МТМ

Мярка 4: Участие на представители на ИА ГИТ в международни програми и проекти.

Период на изпълнение: 01.01. – 31.12.2020 г.

Отговорници: Главен директор ГДИТ

Директор Д ПОИД

Директор Д МТМ

Мярка 5: Осъществяване чрез Информационната система на вътрешния пазар (IMI) обмен на информация относно условията за наемане на работа и командироване/изпращане в рамките на предоставяне на услуги в държави членки, както и на административно сътрудничество съгл. Глава 20 от КТ с други държави - членки на ЕС.

Срок: 01.01. – 31.12.2020 г.

Отговорник: Директор Д МТМ

Мярка 6: Предоставяне на отчети, доклади, информационни справки, становища и други материали на SLIC, MOT и други европейски или международни институции.

Период на изпълнение: 01.01. – 31.12.2020 г.

Отговорници: Главен директор ГДИТ

Директор Д ПОИД

Директор Д МТМ

ПРИЛОЖЕНИЯ:

Приложение № 1:

Таблица за разпределението на проверките през 2020 г.;

Приложение № 2:

Таблица за разпределението на натовареността по месеци през 2020 г.

ТАБЛИЦА
за разпределението на проверките през 2020 г.
ОБОВЩЕНА

Месец \ Мярка	Мярка 1	Мярка 2	Мярка 3	Мярка 4	Мярка 5	Мярка 6	Мярка 7	Мярка 8	Мярка 9	Мярка 10	Общо (по месеци)
януари	172	61	124	38	16	34	12	1 747	653	29	2 886
февруари	228	115	141	80	16	59	23	1 731	727	21	3 141
март	392	257	146	117	23	73	24	1 620	681	16	3 349
1-во трим.	792	433	411	235	55	166	59	5 098	2 061	66	9 376
април	462	375	135	156	28	82	21	1 452	586	16	3 313
май	470	510	125	153	19	70	22	1 367	559	16	3 311
юни	441	560	122	161	17	48	16	1 546	594	16	3 521
2-ро трим.	1 373	1 445	382	470	64	200	59	4 365	1 739	48	10 145
шестмесечие	2 165	1 878	793	705	119	366	118	9 463	3 800	114	19 521
юли	372	492	90	106	7	38	8	1 576	542	16	3 247
август	275	407	58	84	2	34	7	1 510	494	16	2 887
септември	406	531	85	134	9	45	15	1 378	557	16	3 176
3-то трим.	1 053	1 430	233	324	18	117	30	4 464	1 593	48	9 310
деветмесечие	3 218	3 308	1 026	1 029	137	483	148	13 927	5 393	162	28 831
октомври	429	357	106	113	7	67	16	1 569	689	16	3 369
ноември	306	125	96	75	2	55	17	1 708	749	26	3 159
декември	133	36	47	22	0	26	7	1 622	593	16	2 502
Годишно (по мерки)	4 086	3 826	1 275	1 239	146	631	188	18 826	7 424	220	37 861

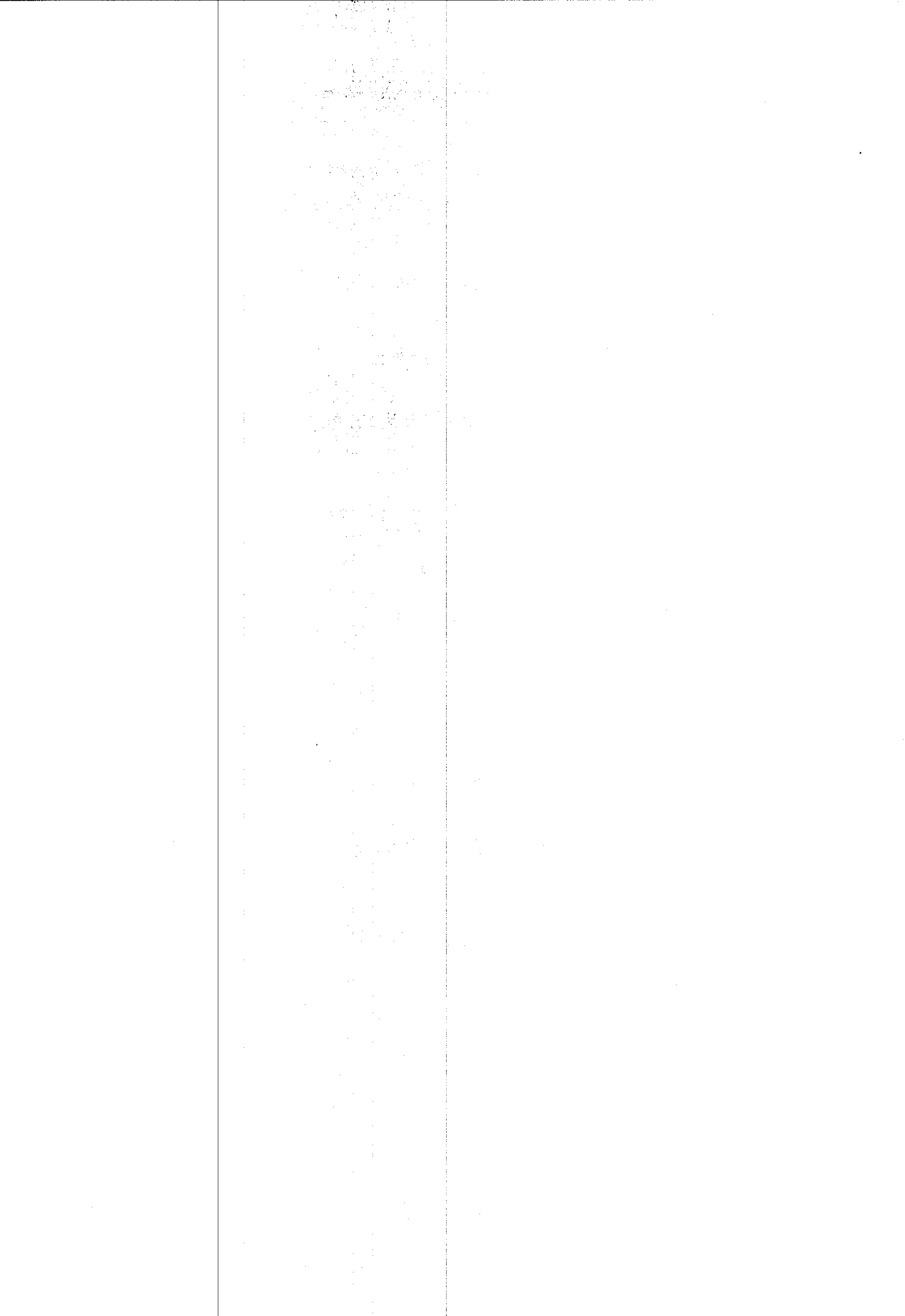

ТАБЛИЦА
за разпределение на **натовареността** по месеци през **2020** г.

№ по ред	ДИТ	януари	февруари	март	1-во трим.	април	май	юни	II-во трим.	шестмесечие	юли	август	септември	III-то тримесечие	деветмесечие	октомври	ноември	декември	Бсичко за годината
1	БЛАГОВЕГРАД	151	139	159	449	147	158	153	458	907	148	139	167	454	1 361	162	151	132	1 806
2	БУРГАС	139	159	177	475	197	220	260	677	1 152	257	254	191	702	1 854	187	149	119	2 309
3	ВАРНА	125	146	155	426	169	170	184	523	949	179	173	159	511	1 460	158	146	127	1 891
4	В. ТЪРНОВО	82	103	107	292	103	94	116	313	605	103	77	92	272	877	88	97	67	1 129
5	ВЪДИН	39	40	46	125	49	42	54	145	270	45	48	47	140	410	55	53	44	562
6	ВРАЦА	98	104	104	306	103	96	104	303	609	93	76	98	267	876	104	102	78	1 160
7	ГАБРОВО	68	75	86	229	86	88	88	262	491	94	66	44	204	695	80	76	58	909
8	ДОБРИЧ	91	107	114	312	118	123	124	365	677	114	109	111	334	1 011	123	114	94	1 342
9	КЪРДЖАЛИ	107	105	111	323	103	103	108	314	637	91	78	94	263	900	101	87	72	1 160
10	КЮСТЕНДИЛ	91	90	96	277	93	85	91	269	546	73	60	94	227	773	102	93	83	1 051
11	ЛОВЕЧ	62	71	79	212	77	78	83	238	450	77	65	74	216	666	66	65	52	849
12	МОНТАНА	81	94	92	267	89	82	92	263	530	79	65	84	228	758	92	89	76	1 015
13	ПАЗАРДЖИК	122	129	133	384	140	132	132	404	788	127	131	132	390	1 178	138	129	113	1 558
14	ПЕРНИК	64	70	70	204	70	72	76	218	422	66	22	67	155	577	73	73	65	788
15	ПЛЕВЕН	63	66	85	214	85	82	87	254	468	81	55	70	206	674	82	66	48	870
16	ПЛОВДИВ	193	230	230	653	240	248	243	731	1 384	200	178	231	609	1 993	243	222	159	2 617
17	РАЗГРАД	30	31	31	92	30	19	27	76	168	22	19	28	69	237	27	25	24	313
18	РУСЕ	90	99	105	294	104	102	110	316	610	105	101	106	312	922	106	98	70	1 196
19	СИЛИСТРА	72	70	77	219	72	74	86	232	451	83	68	84	235	686	71	63	50	870
20	СЛИВЕН	102	107	113	322	115	113	122	350	672	150	149	110	409	1 081	121	116	96	1 414
21	СМОЛЯН	85	89	94	268	95	88	96	279	547	86	66	81	233	780	91	85	59	1 015
22	СОФИЯ	294	292	292	878	280	281	295	856	1 734	243	249	260	752	2 486	297	322	280	3 385
23	СОФИЯ ОБЛАСТ	184	213	235	632	216	220	233	669	1 301	220	190	209	619	1 920	236	221	157	2 534
24	СТ. ЗАГОРА	195	234	234	663	206	209	230	645	1 308	204	190	216	610	1 918	222	216	151	2 507
25	ТЪРГОВИЩЕ	55	53	60	168	60	60	60	180	348	63	52	60	175	523	68	58	46	695
26	ХАСКОВО	94	105	115	314	113	114	109	336	650	103	71	110	284	934	114	108	82	1 238
27	ШУМЕН	66	66	69	201	66	70	67	203	404	68	64	68	200	604	71	66	57	798
28	ЯМБОЛ	43	46	48	137	47	48	51	146	283	53	52	49	154	437	51	49	43	580
29	ГД ИТ		8	32	40	40	40	40	120	160	20	20	40	80	240	40	20		300
	ОБЩО:	2 886	3 141	3 349	9 376	3 313	3 311	3 521	10 145	19 521	3 247	2 887	3 176	9 310	28 831	3 369	3 159	2 502	37 861

